

**GÖRÖG
MÍTOSZOK**

TARTALOM

- 4 Bevezetés
- 6 Az ókori Hellász

A KEZDETEK

- 10 A világ születése
- 12 Uranosz bukása
- 14 Zeusz születése
- 18 A titánok háborúja

AZ OLÜMPOSZI ISTENEK

- 24 Zeusz, Hadész és Poszeidón
- 26 A Nap, a Hold és a hajnal
- 28 ZEUSZ ÉS HÉRA
- 30 Apollón és Artemisz
- 32 Athéné születése
- 34 Dionüszosz születése
- 36 Hermész és a lant
- 38 Héphaisztosz bosszúja
- 40 DÉMÉTÉR ÉS POSZEIDÓN
- 42 Perszephoné elrablása
- 46 HADÉSZ ÉS DIONÜSZOSZ
- 48 Órión

AZ EMBEREK ÉS AZ ISTENEK

- 52 Prométheusz megalkotja az embert
- 56 Pandóra korsója
- 58 Az özönvíz
- 60 Dionüszosz és a kalózok
- 62 Orpheusz és Eurüdiké
- 64 HESZTIA ÉS HERMÉSZ
- 66 Midász király érintése

- 68 Erósz és Pszükhé
- 72 Arakhné
- 74 ARÉSZ ÉS ATHÉNÉ
- 76 A trójai háború

A HŐSÖK

- 86 Kadmosz megalapítja Thébát
- 88 Perszeusz és a Medusza
- 92 Az amazonok
- 94 Bellerophón és a Pégaszosz
- 96 APOLLÓN ÉS ARTEMISZ
- 98 Iaszón és az argonauták
- 106 Thészeusz és a Minótauros
- 112 APHRODITÉ ÉS HÉPHAISZTOSZ
- 114 Héraklész tizenkét feladata
- 122 Odüsszeusz utazása
- 132 Atalanté kalandjai

A MÍTOSZOKRÓL

- 138 A görög történetmesélés
- 140 A görög vázák
- 142 Mitikus lények
- 144 Mitikus szörnyek
- 146 Névadó mítoszok
- 148 Az istenek imádata
- 150 Olümposz
- 152 Alvilág

- 154 Fogalomtár
- 157 Istenek és jelképek
- 158 Név- és tárgymutató
- 160 Köszönetnyilvánítás

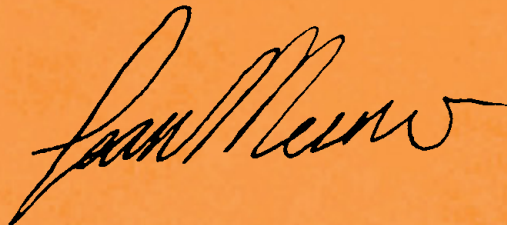

BEVEZETÉS

Bár az ókori görög civilizáció az egész Földközi-tenger térségére kiterjedt, az egyes vidékeken jobbra ugyanazokat az isteneket és hősöket tisztelték. A róluk szóló történetek a görög mítoszok. Az ókori görögök a mítoszok által értelmezték az őket körülvevő világot. Edényeikre festették, színházaikban adták elő ezeket a történeteket, sőt a törvényszéken is hivatkoztak rájuk. Az ókori görögöket lehetetlen úgy megérteni, hogy ne ismernénk a mítoszaikat és azt, hogy mit jelentettek ezek a történetek a számukra.

Erre nagyon hamar rájöttem, amikor elkezdtem az ókori Hellásszal foglalkozni. Szerencsére az ókori görögök életének minden mozzanatában jelen voltak a mítoszok, biztosítva, hogy ezek a történetek évezredekken át fennmaradjanak. Mítoszaikat itt egymással megosztva ennek a hagyománynak a folytatói vagyunk.

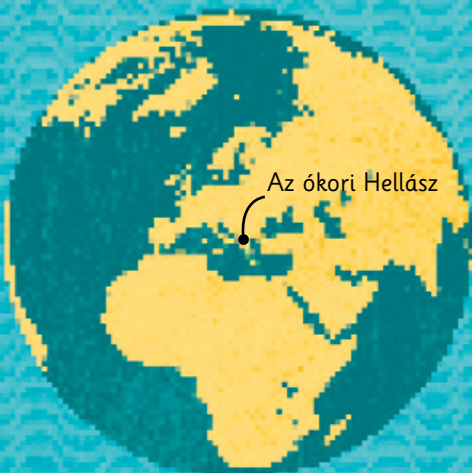
JEAN MENZIES

*Athén városa
évezredek óta
lakott volt.*

AZ ÓKORI HELLÁSZ

Az ókori görögök a mai Görögország területén éltek több ezer évvel ezelőtt. Civilizációjuk Kr. e. 1200-tól Kr. u. 600-ig állt fenn. Az ókori Hellász nem egy ország volt, ám lakóit összekötötte a közös nyelv, és hogy ugyanazokat az isteneket imádták. Az istenekről szóló mítoszok közül több is az ókori Hellász városaiban és szigetein játszódik.

VÁROSÁLLAMOK

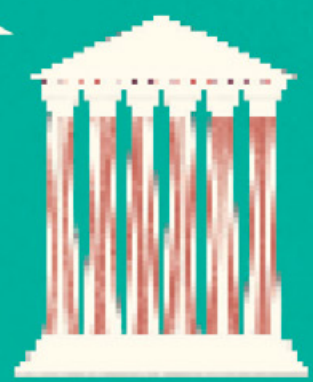
Az ókori Hellász nem egyetlen nagy ország volt, mint a mai Görögország, hanem egymástól független városállamok sokasága – olyan különálló városok és területek alkották, amelyek élén egy-egy király vagy kormányzat állt.

KÖZLEKEDÉS

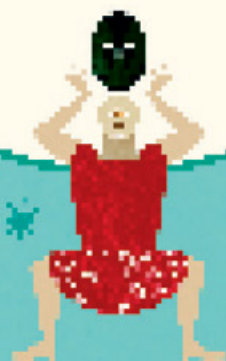
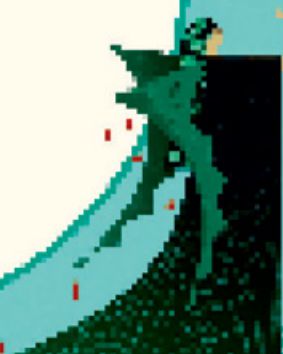
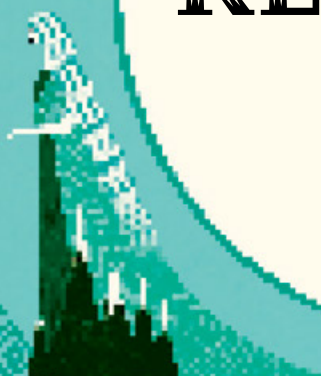
Görögország számos szigetet foglal magában, így az ókori görögök számára a hajó különösen fontos közlekedési eszköz volt. Mivel némelyik városállam egyben sziget is volt, az emberek és az áruk leggyorsabban hajón jutottak el az egyik helyről a másikra.

VALLÁS

A görögök számtalan istent imádtak, akik közül sokan ugyanahhoz a nagy családhoz tartoztak. Úgy tartották, hogy az élet minden területe az istenek ellenőrzése alatt áll.

A
KEZDETEK

Az ókori görögök a mítoszokat a valós történelemnek tekintették - úgy tartották, hogy a fantasztikus események valamikor régen valóban megtörténtek. Mítoszaik által értelmezték a múltat, egészen a világ kezdetétől fogva.

Ezek a történetek a legelső istenekről és istennőkről szólnak: azokról a titokzatos lényekről, akik megalkották a Földet, és törvényeket szabtak, amelyeket mindenkinek követnie kellett.

A világ születése

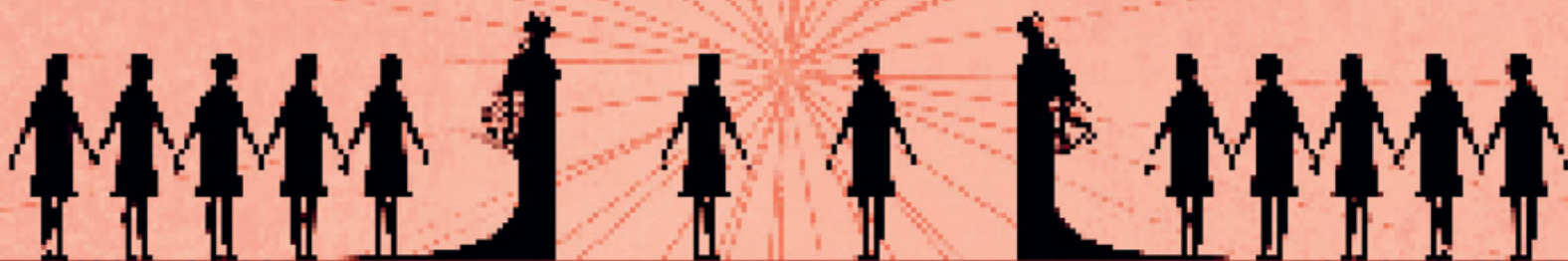
Az élet Khaoszból, a sötét, tátongó ürességből eredt. Hatalmas ásítással lépett színre Khaosz, és egyszerre létrejött belőle minden.

A Khaoszból kibontakozó első és leghatalmasabb isten Gaia, a Földanya volt, aki egymaga teremtette meg a többi isten későbbi lakhelyét, a hegyeket és a szikrázó tengert, mely a földet nyaldossa. Belőle lett Uranosz, az ég is, aki felette nyugodott.

Gaia után Tartarosz, az alvilág jelent meg a Khaoszból, majd Erósz, a szerelem. Végül pedig a Khaosz megteremtette Ereboszt, a sötétséget, és Nüxöt, az éjszakát.

Erebosz és Nüx együtt nemzették Aithért, a fényességet, és Hémerát, a nappalt. Ők voltak az első istenek.

A hegyek és a tengerek Gaia öltözete voltak.

Gaia és Uranosz a mindenség királynőjeként és királyaként uralkodtak. Kezdetben boldogan éltek, és csakhamar számos gyerekük született. Gaia tizenkét ember formájú, férfi és női óriást hozott világra. Ők voltak a titánok és titaniszok, akik a földön éltek, és tovább szaporodtak.

Ám ezután a földistennő három küklópszot szült, egy-egy szemmel a homlokuk közepén, és három hekatonkheirt, akiknek ötven fejük és száz karjuk volt.

Uranosz undorodva kiáltott fel: – Szörnyek az ivadékaim!

Gyorsan visszaküldte őket Gaiába, hogy ne kelljen rájuk néznie.

Ezzel azonban szörnyű fájdalmat okozott Gaiának. Bántotta, hogy Uranosz nem szereti minden gyermekét, és sosem bocsátotta meg neki, hogy így bánt velük.

Uranosz bukása

Uranosz nem tudta, hogy Gaia mekkora gyűlöletet táplál iránta, amiért száműzte a gyermekeiket, a hekatonkheireket és a küklópszokat.

„Uranosznak fejébe szállt a hatalom – gondolta Gaia. – Ez ellen tenni kell valamit.” Egyedül azonban nem tudta volna legyőzni az égistent, mert az bármikor leteperhette volna a súlyával. Így hát a legbátrabb fiához, Kronoszhoz, a titánhoz fordult segítségért.

Kronosz beleegyezett, hogy segít Gaiának legyőzni Uranoszt, de cserébe azt kérte, hogy ő uralkodhasson a világ felett.

Gaia egy darab kiélezett szikla segítségével fogazott pengéjű sarlót csiszolt, amit Kronosznak adott, és így szólt: – Fiam, várj itt, amíg atyád, Uranosz eljön meglátogatni engem. Bújj el a közelben, és amikor hátat fordít, csapj le rá! Kronosz, aki már alig várta, hogy megszerezze atyjától a hatalmat, megragadta a fegyvert.

Ahogy azt Gaia kérte, Kronosz türelmesen várt, hogy atyja megjelenjen. Uranosz nem vette észre a lesben álló fiát, és amint elfordult, Kronosz megtámadta, és megvágta a sarlójával.

Gaia éles sarlót adott Kronosznak.

Uranosznak olyan erős fájdalma volt, hogy nem bírt védekezni. Sebéből a vér a tengerbe és a földre ömlött. A tengerbe hulló vércseppek elkeveredtek a sós vízzel, és habzani kezdtek. Gaia és Kronosz ámulva figyelte, ahogy egy hatalmas kagyló emelkedik ki a habokból, és a part felé sodródik.

A kagyló kinyílt, és egy gyönyörű nő bukkant elő belőle: Aphrodité, a szerelem istennője.

Eközben a földre hullott vércseppekből három félelmetes, szárnyas teremtmény keletkezett: Megaira, Tisziphoné és Aléktó. Ők voltak az Erinnüszök, a bosszúállás istennői, akik büntetésül örülettel sújtották mindazokat, akik gyilkosságot követtek el.

Uranosz visszamenekült az égbe, és a világ feletti uralmat átadta fiának, Kronosznak. Gaia pedig felettébb boldog volt, mert végre szabadság várt óriás gyermekeire.

Az Erinnüszök a földre hullott vércseppekből születtek.

